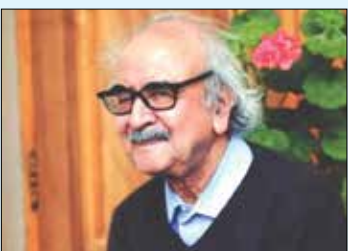

ناگهان شعر

محمدرضا شفیعی کدکنی با تخلص «م. سرشک» (زاده ۱۹ مهر ۱۳۱۸) ادیب، نویسنده، پژوهشگر و استاد دانشگاه تهران است. استاد شفیعی کدکنی سرودن شعر از جوانی به شیوه قدمایی آغاز کرد و پس از چندی به سبک نو مشهور به نیما یوشیج رو آورد. با انتشار دفتر شعر «در کوچه باغ‌های نشاپور» نام او بر سر زبان‌ها افتاد. «زمزمه‌ها»، «شب خوانی»، «از زبان برگ»، «بوی جوی مولیان»، «از بودن و سرودن»، «مثل درخت در شب باران»، «هزاره دوم آهوی کوهی»، «صور خیال در شعر فارسی»، «موسیقی شعر»، «یا چراغو آینه»، «در جست و جوی ریشه‌های تحول شعر معاصر ایران»، «تصحیح اسرار التوحید نوشته محمدبن منصور»، «تصحیح تاریخ نیشاپور نوشته حاکم نیشابوری»، «تصحیح آثار عطار نیشابوری»، «تصحیح مختارنامه»، «تصحیح مصیبت‌نامه»، «تصحیح منطق الطیر»، «تصحیح اسرارنامه»، «تصحیح دیوان عطار»، «صحیح تذکره‌الاولیاء» و ترجمه آفرینش و تاریخ» نیز از جمله آثار محمدرضا شفیعی کدکنی است.

غزلی از استاد شفیعی کدکنی:

نفسم گرفت از این شب در این حصار بشکن
در این حصار جادویی روزگار بشکن
چو شقایق از دل سنگ برآرایت بشکن
به جنون صلابت صخره کوهسار بشکن
تو که ترجمان صبحی به ترنم و ترانه
لب زخم دیده بگشای صفت انتظار بشکن
شب غارت تاران همه سوخته سایه
تو به آذر خشی این سایه دیوسار بشکن
ز برون کسی نیاید چو به یاری تو اینجان
توز خویشان برون آسپه تار بشکن
سر آن ندار دامشب که برآید آفتابی
تو خود آفتاب خود باش و طلسم کار بشکن
بشری تا که هستی که سرودن است بودن
به ترنمی دژ و حشمت این دیار بشکن

شعر دوم:

آن را که در هوای تو یک دم شکیب نیست
با نامه آیش گر بنوازی غریب نیست
امشب خیالت از تو به ما باصفا تر است
چون دست او به گردن و دست رقیب نیست
اشکم همین صفای تو دارد ولی چه سود؟
آینه تمام نمای حبیب نیست
فریادها که چون نیام از دست روزگار
صد ناله هست و از لب جانان نصیب نیست
سیلاب کوه و در و هامون یکی کند
در آستان عشق فراز و نشیب نیست
آن برق را که می گذرد سرخوش از افق
پروای آشیانه این عین لیلیب نیست

غلط نویسیم

تشک/دشک

این واژه ترکی است و هر دو صورت به کار می‌رود گاهی این واژه را به صورت «توشک» و «دوشک» هم می‌نویسند. در فارسی فصیح بهتر است آن را به صورت «تشک» که رایج تر از بقیه است به کار ببریم.

تکمه/دکمه/دگمه

این سه واژه ترکی است و می‌توان آن‌ها را در معنی وسیله‌ای کوچک از جنس پلاستیک، چوب یا فلز به کار برد که برای به هم بستن قسمت‌های مختلف لباس یا برای تزئین بر روی آن دوخته می‌شود.

برگرفته از کتاب «فرهنگ درست نویسی سخن»، تألیف استاد حسن انوری

قله نشین سُرایش نشاط و امیدواری

به مناسبت ۲۰ مهرماه، روز بزرگداشت حافظ شیرازی، با دکتز قد معلی سرامی، استاد سرشناس ادب فارسی در باره جوهر مختلف شعر و اندیشه «لسان الغیب» گفت و گو کرده ایم

محمد بهبودی نیا

calture@khorasannews.com

چرا به دیوان حافظ تمال می‌زنیم؟

دکتر سرامی در پاسخ به این سوال که چرا از میان انبوه شاعران، ما به دیوان حافظ تمال می‌زنیم، می‌گوید: یکی از دلایلی که ما برای گرفتن فال به سراغ شعر حافظ می‌رویم این است که همواره با خواندن شعرهای او شاد و امیدوار می‌شویم. حافظ بسیار کم در شعرش، زبان به گلایه می‌گشاید؛ او می‌گوید: «روان را با خرد در هم سرشتم /وزان تخمی که حاصل گشت کشتم» و همچنین می‌گوید: «فرحناکی در این اشعار پیدا است.» ذات شعر حافظ بر پایه شادی بنا شده و خودش هم شعرش را شعری شاد معرفی شنیده شده شعر حافظ گفت و گو کرده ایم.

جامعیت اضداد در شعر حافظ

دکتر سرامی در باره مهم‌ترین ویژگی شعر حافظ می‌گوید: جامعیت اضداد را می‌توان مهم‌ترین ویژگی شعر حافظ به‌شمار آورد. او در دیوان شعرش هم از مسجد می‌گوید و هم از میخانه. این شاعر بزرگ زبان فارسی در بیت‌های مختلفی حقیقت دوگانگی را که در ذات انسان هاست با مردم در میان می‌گذارد و می‌گوید: «آشایان ره عشق درین بحر عمیق / غرقه گشتند و پاکیزه دامن»، «در خرابات مغان نور خدایم بینم /وین عجب بین که چه نوری ز کجایم بینم». حافظ همواره از مخاطبان خودش می‌خواهد که این دوگانگی‌ها را که در قالب مسجد و میخانه می‌آورد، دلیل بر ناباب بودن او نگیرند و حتی این خواسته را در قالب بیتی دلنشین بیان می‌کند: «در شان من به‌شمار کنی ظن بد منبر / کالوده گشت جامه ولی پاکدامنی». خلاصه کلام این که حافظ، به‌راز دوگانگی جهان هستی پی برده و در شعرش به‌ما می‌گوید بی‌گمان می‌توان از این دوگانگی‌ها بیرون آمد.

حافظ، شاگرد مکتب عشق، شادی و امیدواری

شاعر کتاب «مثنوی مینوی» می‌افزاید: مکتب حافظ مکتب عشق است همان مکتبی که مولانا جلال الدین بلخی، خیام و بسیاری از شاعران دیگر از آن پیروی می‌کنند، پس بی‌دلیل نیست که در دیوان او مایکسر از عشق می‌شویم. بی‌گمان وابستگی و پیروی حافظ از عشق، ناشی از اندیشه شادی‌گرایی است که ما این اندیشه را در کتیبه داریوش کبیر در قالب این جمله می‌بینیم: «خدا کسی است که شادی را به انسان هدیه کرده است».

گمان می‌رود که چندان تمایلی هم به برقراری ارتباط با گذشته ندارند. البته با تمام این چالش‌ها باید این واقعیت را پذیرفت که حافظ، شاهنامه فردوسی، گلستان بوستان در ناخودآگاه همه‌ما همواره حضور دارد. یک نظریه وجود دارد که می‌گوید انسان‌ها بدون این که چیزی را مطالعه کنند در ناخودآگاهشان ارادتنی به برخی موارد دارند که شعر حافظ نیز در این دسته قرار می‌گیرد. نمونه بارز این ادعا در مورد شاهنامه فردوسی در حال رخ دادن است. تعداد زیادی از افراد جامعه ما بدون این که شاهنامه را خوانده باشند نام کودکانشان را از میان قهرمانان این اثر فاخر بر می‌گزینند.

گرآوری اندیشه گذشتگان در شعر

این حافظ پژوه بر جسته ضمن اشاره به یکی دیگر از ویژگی‌های شعر حافظ می‌افزاید: جمع‌آوری اندیشه شاعران گذشته و بیان آن در قالب شعر از دیگر ویژگی‌های بارز شعر حافظ است. ما در شعر او رد پای ۱۷ شاعر پیش از او را می‌بینیم، از جمله این شاعران می‌توان به رودکی، فردوسی، باباطاهر، خیام، خاقانی شروانی، نظامی گنجوی، سعدی شیرازی، مولوی و... اشاره کرد. حافظ به قدری از سعدی شیرازی در شعرش تأثیر پذیرفته که در این باره محققان کتاب‌هایی نوشته‌اند؛ البته باید به این نکته اشاره کنیم که این بهره‌گیری با افزوده‌هایی همراه است.

رادی و آزادی در شعر حافظ

وی می‌گوید: شعر حافظ را می‌توان در عین حال نو و کهنه دانست، هر دوی دیگر شاعران در شعر او هست و هم‌طوری این اندیشه‌ها را بیان کرده که ما فکر می‌کنیم این سخنان را برای اولین بار می‌شنویم. این شعرها به شکلی سروده شده که ما از یک بیت تأیید بعدی شاهد نوآوری‌های مختلفی هستیم، به همین دلیل، شعر او برای ماترک‌آوری کهنه نمی‌شود. از سوی دیگر ما می‌بینیم هم‌فرد متشعری مانند استاد مرتضی مطهری در باره شعرش سخن می‌گوید و کتاب «تماشاگاه راز» را می‌نویسد و هم شاعری مانند شاملو، دیوانی از حافظ را به تصحیح خودش منتشر می‌کند. این استاد زبان و ادبیات فارسی اظهار می‌کند: بزرگ‌ترین ویژگی که به نظر آرایه‌های ادبی در دیوان حافظ پیدا می‌شود صنعت ایهام است. دوگانگی در شعر حافظ به شکلی است که هم می‌تواند به شادی گرای ایران باستان و هم به ایران‌پس از اسلام‌شارتاری داشته باشد. این ویژگی نیز، یکی دیگر از دلایل «لسان الغیب» خواندن اوست. ایهام نه تنها در پاره‌ای از ابیات که در کلیت دیوان حافظ به چشم می‌خورد.

نویسنده کتاب «زهره را چنگ از خروش افتاده است»، تأکید می‌کند: شعر حافظ ما را همواره به شادی و آزادی دعوت می‌کند.

بدرود! ادیب اخلاق مدار

از پدری فاضل و مادری پاک، متولد شدم. روزگار کودکی تا چشم گشادم دیوارهای کوتاه و درهم شکسته روستا را دیدم که امیدوارم به من همت بلند داده باشند. در آن روزگار، اطراف افضل آباد بیابانی وسیع و بی‌انتظار دیدم که وسیع‌نگری را به من آموخت. اگرچه افضل آباد، آبی شور داشت اما مرکزیت منطقه با این روستا بود. برای تحصیلات ابتدایی به همراه دیگر دوستان، هر صبح، سفره‌ای با چندتکه نان و نان خورش بسیار اندک و چند کتاب را به پشت می‌بستم و ۳ کیلومتر راه را برای رسیدن به مدرسه می‌رفتم. عصر هم با همین هیئت برمی‌گشتم. شش سال این مسیر را پیرودم، بعد از شش سال ابتدایی به بیرجند مهاجرت کردیم و در دوران نوجوانی به راه باورمندی افتادم و سپس وارد دانشسرای مقدماتی شدم. زمان جنگ جهانی دوم حدود سال ۱۳۳۲ بود، کاغذ کمیاب و اجناس گران بود و دانش آموزان ششیم با او در باره سهراب سپهری گفت‌وگویی داشته باشیم. تعجب و نگرانی ما از این که استاد ارشد محصل پاسخ تلفن را نداده بی‌دلیل نبود. پاسخ ندادن استاد را مبنی بر کسالتی زودگذر گذاشتیم. تا این که روز گذشته خبر درگذشت این استاد محققان کتاب‌هایی نوشته‌اند؛ البته باید به این نکته اشاره کنیم که این بهره‌گیری با افزوده‌هایی همراه است.

اگر او هم سرم نبود، اجاره نشین بودم

در دانشسرا هر ماه ۶۰ تومان به‌ما می‌دادند. همین مبلغ، مقدمه‌ای برای خرید و اجاره کتاب بود. در حالی که هم کلاسی‌هایم با این پول، اشیای قیمتی و زمین می‌خریدند، من کتاب می‌گرفتم و هنوز هم این کتاب گرفتن‌ها ادامه دارد. اگر وام بانک هم سرم نبود امروز باید اجاره نشین می‌بودیم.

راشد محصل به روایت ارشد محصل

زنده‌یاد دکتر محمدرضا راشد محصل در یک مراسم بزرگداشت که به افتخار او برگزار شده بود، خودش را چنین روایت کرد: من ۸۷ سال پیش در یک روستای مغمو و خرابه به نام افضل آباد در بیرجند

دکتر نعمتا... پناهی-

به جایگاه معلمی به نام دکتر محمدرضا راشد محصل رسیدن برای من

آموزگاری غیبه بر انگیز است. چهارشنبه

۱۹ مهر ۱۴۰۲ پرونده زندگی‌اش را الاجل

در ۸۷ سالگی بست، اما دانشجویان و

دوستدارانش هرگز فراموش نمی‌کنند

اخص سرشار و مهرورزی بی‌دریغی

را. زندگی سعادتمندانه را در رضایت

باطن، بی‌آزاری و سخت‌کوشی معنا

می‌کرد. دکتر ارشد از گرمایی بود که

در محضرش به تمنا حاجت نبود. نجابت

گفتار و سخاوت رفتارش در اولین مواجهه

به چشم می‌آمد. از عالمان عملگر بود

که با کردارشان به دیگران در درس اخلاق

و جوانمردی می‌دهند نه با لقلقه زبان.

دانشجویانش را از صمیم جان عزیز

می‌داشت و کرامت می‌بخشید و از

کلاس رفتن احساس کراهت نداشت.

سیرت بی‌آلایش او در سرد و گرم روزگار

راه را بر خودخواهی یا خودشیفتگی

بسته بود. به مرام و مسلک معلمی در

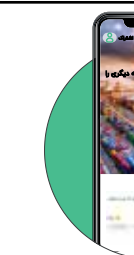
یک دهان خواهیم به پهنای فلک

تا بگویم وصف آن رشک ملک

عالی‌ترین سطح پایبند بود و کیسه‌ای برای ثروت اندوزی نداشت. و التیاری ماند و ریزه‌خوار کسی نشد چون چشم‌دلی پاک و سیر داشت. التزام به پارسایی و پرهیزگاری هر چند زندگی‌اش را به تنگنا کشاند، اما اعتبار و آبروش را به هیچ‌مقام مسندی نفروخت. به‌دور از هر گونه‌نظا هر و چرب‌زبانی‌آموزهای حماسی، اخلاقی و اجتماعی را با جوش و حرارت خاصی در کلاسش به شاگردانش بیان می‌کرد. ابیات شاهنامه حکیم فردوسی در ذهن و ضمیرش رسوخ کرده بود. چه لحظات پر شور و شغفی بود آن روزها که در کلاس، سوگ‌نامه خاقانی را با لحن باشکوهش می‌خواند:

صبحگاهی سرخواب جگر بگشاید
ژال‌صیخ دم از ترنگس تر بگشاید
وارستگی و آزادمردی استادانی همچون
دکتر راشد محصل تا همیشه بر صفحه روزگار ثبت است و در روز بزرگداشت لسان الغیب، این بیت حافظ نثار روح جاودانی دکتر ارشد بودی‌قره‌راش که:
هرگز نمیرد آن که دلش زنده‌شد به عشق
ثبت است بر جریده عالم دوام‌ما

زودتر با خبر شوید ...
www.mozayedemonaghese.com
واحد بهشتی و سایت ۰۲۱-۵۴۹۱۰۵۴۲۵

صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان
سفارش می‌پذیرد
۰۵۱۳۲۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

تجدید فراخوان شناسایی سرمایه گذار

سرمایه گذاری در طرح احداث تصفیه خانه و اجرای شبکه فاضلاب روستاهای بالادست بند گلستان شهرستان طرقبه شاندیز (نوبت دوم)

شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی در نظر دارد از محل ماده ۲۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، نسبت به شناسایی سرمایه گذار برای طرح احداث تصفیه خانه و اجرای شبکه فاضلاب روستاهای بالادست بند گلستان شهرستان طرقبه شاندیز به مبلغ ۲۹۴،۹۲۴ میلیون ریال اقدام نماید. لذا از کلیه سرمایه گذارانی که علاقه مند می باشند در این پروژه سرمایه گذاری نمایند و دارای توانایی مالی و اجرایی انجام پروژه می باشند، دعوت به عمل می آید نسبت به ارائه اسناد توانمندی مالی و رزومه کاری خود به صورت کتبی به معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه گذاری شرکت، واقع در بلوار ارشاد حد فاصل ارشاد ۶ و ۸ پلاک ۱۰۶ تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۶ اقدام نمایند.

الف- شرح مختصری از پروژه:
- موضوع پروژه: طرح احداث تصفیه خانه و اجرای شبکه فاضلاب روستاهای بالادست بند گلستان از محل ماده ۲۷ شامل: روستاهای دهیار، کلاته آهن، مایان علیا، مایان سفلی، مایان وسطی، حصار، ازغد، عنبران و طرقدرد

احداث تصفیه خانه فاضلاب - احداث شبکه جمع آوری فاضلاب به طول ۲۷۹۵۷ متر

- سرمایه پذیر: شرکت آب و فاضلاب استان خراسان رضوی - دوره احداث: ۲۴ ماه - محل اجرا: روستاهای بالادست بند گلستان شهرستان طرقبه شاندیز

ب- شرایط کلی سرمایه گذار:
- سرمایه گذار به صورت شخص حقیقی یا حقوقی با داشتن سابقه اجرایی قابل قبول، توانایی تأمین و تخصیص سرمایه مورد نیاز را به عهده خواهد داشت.

- بدیهی است پس از بررسی توانایی مالی و اجرایی از سرمایه گذاران واحد شرایط جهت مذاکرات قراردادی دعوت به عمل خواهد آمد.

هزینه چاپ دونوبت آگهی به تسبیت بر عهده برنده مناقصه خواهد بود.

دفتر روابط عمومی و آموزش همگانی شرکت آب و فاضلاب استان خراسان رضوی

سایت اینترنتی: www.abfakhorasan.ir

۳۸۲۹